

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Theologia Universa**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Cap. II. De Voluntate Dei, ejusque Libertate, Decretis, Providentia,
Prædestinatione & Reprobatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38477

propositionum de futuro contingenti absoluto, ut Antichristum peccaturum: cum veritas illa perfectissimæ Dei intelligentiæ coexistat. Non tamen antecederet ad omne Dei Decretum præbendi suum concursum: cum pro eo signo earum propositionum objectum sit indifferens ut actu sit, vel non sit.

Deus certam habet Scientiam contingentium *conditionate futurorum*: non (ut olim voluerunt quidam Thomistæ) probabilem tantum, probabilitate scilicet tenente se ex parte solius objecti, non etiam ex parte actus Divini, cui repugnat alicujus incertitudinis imperfectio. Deus namque 2. Reg. 23. de Ceilitis, & Matth. 11. de Tyrus ejusmodi conditionata revelavit ut infallibiliter futura. Cum enim Deus essentialiter cognoscat omne cognoscibile, & istiusmodi conditionata habeat cognoscibilitatem objectivam, non potest juxta S. August. Deo negari eorum cognitio sine divinitatis injuria.

Hæc scientia non fundatur in *Dei decreto*, nec ullum præsupponit nisi conditionatum ex parte actus, quo causa supponitur in actu primo completa: ita cum Schola Societatis alii plura ducenti apud Henao in scientia media historicè propugnata. Nam Scientia conditionalium fundatur in *conditionata futurorum* existentia, & ejus infallibilitas in infinita perfectione intelligendi ipsi essentiali.

Dices, Nullum sic datur determinativum infallibilitatis scientiæ.

Resp. Frustra hic queri determinativum infallibilitatis *extrinsecum*, cum ex suis intrinsicis eam habeat intellectio divina quæ essentialiter veritatis est conformis.

Scientia etiam *conditionata* in Deo non officit libertati creaturæ. Cum enim sit posterior ejus determinatione in statu conditionato, est in ejus potestate, ut fuerit, vel non fuerit. Uti deducimus loco supra citato de *Scientia Media*.

Scientia Dei est *invariabilis*: potuit tamen, ut est Visio, *plura* cognoscere intuitivè, quam de facto cognoscit. Si nempe Deus plura actu produceret quam produxit, aut producturus est: cum Visio tantum versetur circa res actu existentes in aliqua temporis differentia.

Dices, Quomodo ergo Deus est *immutabilis*, cum possit habere scientiam visionis, quam actu non habet, circa creaturas quæ actu nunquam existent, possint tamen nunc actu existere, & Deus circa illas nunc habere scientiam visionis, sive intuitivam, quæ de solis aliquando existentibus, non de merè possibilibus, habetur.

Resp. Deum esse *immutabilem*, hoc sensu, quod Deo nullum possit accedere prædicatum, aut perfectio, aut accidens *intrinsicum*: non autem quod non possit illi accedere aliqua Relatio *extrinseca*. Hæc autem scientia visionis ut talis constituitur per relationem extrinsecam creaturæ *ut coexistentis* cognitioni Dei, quam de illa habet: hæc autem relatio extrinseca nullam inducit veram mutationem. Sicut relatio unius albi ad aliud album mutari potest per secundi albi destructionem, sine ulla prioris mutatione intrinsicæ, sed sola definitione, vel accessione termini extrinseci.

Et notandum, per hanc distinctionem circa Deum, ejusque Attributa, multas difficultates dissolvi.

Datur in Deo idea, juxta quam operatur ad extra: R. P. Arsdok. Tom. II.

Omnia enim facit ex prævia cognitione, & intentione suum opus assimilandi alicui ex suis perfectionibus. Quod confirmat S. August. lib. 83. quæstionum quæst. 46. *Non enim extra se positum aliquid intuebatur, ne secundum id constitueret quod constituerebat, hoc enim opinari sacrilegum est.*

Idea divina *formalis*, est cognitio modi, quo res faciendæ est: *objectiva*, juxta Dionys. August. & alios PP. est ipsa Dei essentia, quatenus à creaturis est variè participabilis. Quia illa ut sic, est Deo ratio cognoscendi omnes creaturas ut à se producibiles. Cum enim Deus sit supremus Artifex, debet uti perfectissimo exemplari, adeoque sibi intrinseco.

Quæres, An Deus habeat tot cognitiones saltem virtualiter distinctas, quot sunt objecta possibilis?

Resp. 1. Ista prædicata, *res, quot*; tantum, quantum; æquale, inæquale, & similia, debere excludi, sive, locum non habere in ente potentiâ infinito: quia illa tantum toti quantitativo & actuali competunt.

Resp. 2. Cognitiones divinas non distingui strictè virtualiter, sed est entitativè una tantum in Deo cognitio, per quam attingit omne possibile distributive, sive, hoc, illud &c. nullum tamen ut totum, aut ultimum, quia in infinito nullam verè totum, aut ultimum dari potest, ut recepta docet Philosophia.

CAPUT II.

De voluntate DEI, ejusque libertate, decretis, providentia, prædestinatione, reprobatione.

§. I.

De volitionibus Dei necessariis, & liberis.

Deus amat se necessario, etiam quoad exercitium. Quia Deum, infinite amare suam infinitam bonitatem, est perfectio simpliciter, quæ Deo debet competere. Necessitatur verò ad hunc amorem, quia bonitas infinita perfectissimè cognita ad sui amorem infinite rapit, ideoque ab eo cessare non potest.

Iste Dei amor non solum habet rationem gaudii, sed etiam *Benevolentia* propriæ amoris, ut à simplici gaudio; aut complacentia distinguitur.

Alia à se distincta Deus non amat necessario secundum esse existentia à se ponendæ, in iis tamen ut possibilibus necessariam habet complacentiam: Utpote in objecto verè bono, & cum ipsius essentia conexo ratione producibilitatis.

Datur in Deo volitio libera. Est de fide, ex Scripturis & PP. contra *Porphyrum*, & quosdam veteres cum *Abailardo*, & *Wicelso*. Et demonstratur Ratione 1. Quia Deus operatur ad extra modo perfectissimo qualis est in agendo libertas. 2. Quia est sibi sufficientissimus. 3. Quia libertas est perfectio simpliciter, cum ea sit melior carentia libertatis.

Dices 1. Omnis volitio Dei est æterna, ergo & consequenter necessaria.

Resp. neg. conf. Non enim omne æternum est id eo necessarium *absolutè*, sed tantum ex *suppositione*, & quoad solam existentiam.

Dices 2. Actus quo Deus vult creaturam est idem cum actu, in quo vult seipsum: atqui hic actus est necessarius: ergo & ille quo vult creaturam.

Resp. dist. ma. Est idem quoad intrinsecam, Consc. quoad

isdem
kin

theologia

D. IV

quoad extrinsecam nego, sive respectum ad terminum, juxta prædicta.

Deus est determinatus ad optimum quoad modum operandi ex perfectissima cognitione, & intentione; non quoad substantiam operis, ne quidem moraliter. Quia etiam hæc determinatio repugnat libertati divinæ infinite perfectæ. Hinc potuit Deus facere perfectiora quam fecit quoad substantiam, quamvis non quoad sapientiam, & intentionem perfectiorem.

Potestas quidem ad Bonum & Malum importat imperfectionem peccabilitatis Deo repugnantem; nullam tamen importat potestatem ad bonum, & minus bonum, quæ proinde Deo convenit: quia nullam habet majoris boni indigentiam, ergo nec ponendi necessitatem.

Dices, Ergo libertas creaturæ est major libertate Dei, cum illa contineat etiam libertatem ad malum sive ad peccatum, non ita libertas divina.

Resp. Libertas creaturæ est quidem extensivè major libertate Dei secundum quid, nempe quatenus se extendit ad peccata: non tamen absolute, cum libertas divina ad plura alia & excellentiora decreta, & opera se extendat, quæ non sunt in potestate creaturæ.

Major convenientia non est ratio, sed mera congruentia actorum Dei: adeoque non plene satisfacit illa quaestioni, cur Deus ita egerit, v. g. potius assumpserit naturam humanam, quam angelicam: adeoque sæpe in his major convenientia apud Patres, non rationem, sed congruentiam importat, quod Deus potius hoc quam aliud fecerit.

Volitio libera non superaddit Deo aliquid ab eo realiter distinctum. Hoc enim repugnat ejus simplicitati & immutabilitati: contra *Forisium* Calvinistam. Nec solam indifferentiam judicii, ut vult *Bannez*. Quia hæc nec in creatis ad libertatem sufficit, ut diximus in *Tom. I. de præd. physica*.

Neque addit merum respectum rationis, ut vult cum vatis *Thomistis* etiam *Molina*. Quia Deus est liber independentè ab illo conceptu nostri intellectus.

Neque superaddit perfectionem extensivam Deo intrinsecam, quæ potuerit non esse: Quia repugnat aliquid Deo identificatum potuisse non esse: contra *Cajet. Peres* &c. Alioqui enim Deus esset mutabilis, & secundum aliquid sibi identificatum posset esse, & non esse.

Dei volitio constituitur formaliter libera per terminum extrinsecum, vi illius existentem in aliqua temporis differentia. Ita *Alensis*, *Pesantius*, *Navaretus*, *Altiſſiodorensis*, & ex Societ. *Vasquez*, *Arubal*, *Granadus*, *Amicus*, *Vekentis*, *Derkenis*, &c.

Quia volitio ut libera potest non esse: Atqui non secundum aliquid Deo intrinsecum, cum non possit intrinsecè mutari. Ergo secundum aliquid Deo extrinsecum, quo illa est formaliter libera, non ut volitio, sed ut est aliunde libera, sive contingens ad talem terminum extrinsecum.

Dices, Talis Dei volitio manet in se & intrinsecè necessaria. Ergo sic non salvatur ejus libertas.

Resp. dist. ant. Manet necessaria in essendo Conc. in terminando, sive efficiendo, nego: talis enim terminatio & efficientia est illi contingens.

Volitio igitur Dei libera, ut sic, non est aliquid simplex, sed aliquid complexè significabile, dicens in re-cto actum Divinæ voluntatis necessarium in essendo, & liberum in terminando, seu efficiendo;

in obliquo autem dicit ipsum terminum extrinsecum.

Non est adequatè vitalis, quoad rem, sed solum secundum id, quod dicit principaliter, & in recto; quod sufficit ut dicatur vitalis simpliciter.

Deus habet se negativè circa varia volibilia sub conditione, circa quæ, solum habet volitiones conditionatas ex parte actus, cum tamen possit habere absolutas: & sic etiam circa illa exercet libertatem contradictionis. Neque enim ullum volibile finitum absolute necessitat voluntatem creatam ad ejus prosecutionem: Ergo à fortiori, nec voluntatem increatam.

Sed nec est perfectio voluntatis, sed imperfectio libertatis necessariè disjunctivè ad contingentia volenda, vel positivè nolenda. Perfectius enim est ad neutrum determinari, sed retinere perfectum equilibrium suæ libertatis.

Deus habet se negativè circa peccata absolute futura, hoc sensu, quod illa neque velit esse, cum ei repugnet velle peccatum, neque efficaciter nolit esse: abo-qui non essent futura: Non tamen habet se mere negativè: Quia vult illa permittere libertati creatæ.

Deo quidem repugnat suspensio intellectus ab omni actu circa contingentia: quia ei repugnat ignorantia. Non tamen repugnat suspensio voluntatis: Quia hæc est libera, & expers potentialitatis quoad intrinsecam tantum. Est igitur perfectio simpliciter, actu intelligere omne intelligibile, secus velle efficaciter omne volibile, undè illud necessariò convenit Deo, non verò omnia quæ possit velle.

Datur in Deo voluntas antecedens inefficax Patet, quia vult Deus *1. Tim. 2.* omnes salvos fieri, non efficaciter & absolute, cum multi non salventur, ergo datur in eo voluntas antecedens inefficax. Hoc videtur nunc certum ex Decreto *Innoc. X.* de morte Christi pro omnium salute ferè oblatâ. De quo diximus plura supra *Tom. I. ad prop. 4. & 5. Jansenii pag. 65.*

Hinc nulla ejus volitio libera est pure inefficax, sicut nullum effectum vel medium inferat, quamvis maneat conditionata ex parte objecti principalis. Nam eo ipso quo est absoluta ex parte actus, debet inferre absolutam existentiam alicujus sui termini, quo completur, & constituitur formaliter libera. Ratio est, quod absolutum divinæ libertatis exercitium debeat compleri per aliquid vi illius absolute existens.

Datur decretum concurrèndi in actu primo, quo Deus causas secundas, complet in actu primo, eis exhibendo suam potentiam paratam, & causas libetis quidem ad utrumlibet, sic ut non noceat libertati. Quia sine hoc decreto, non essent completæ in actu primo ad suam operationem.

Dices, Hoc decretum officit libertati creatæ. Resp. negativè, quia non prædeterminat actionem creaturæ immediate ut existat, sed tantum Dei potentiam ad concurrèndum indifferenter, relinquendo creaturæ potestatem ad utrumlibet se determinandi.

Non est decretum illud formaliter conditionatum, sic ut faciat hunc sensum, Concurrat cum causa secunda, si agat. Alioqui enim (cum actio creaturæ, & Dei concurrerent idem realiter) esset nugatorium, & faceret hunc sensum, concurrat si concurrat. Sed est absolute cum determinatione ad individuum sub disjunctione, adeoque, in ordine ad libertatem non lædendâ æquivalenter conditionatum.

Completur in esse liberi per specialem voluntatis creatæ

creata productionem extrinsecam, ut supra diximus.

Quares, An in Deo, aut voluntate divina admittenda sint *Passiones*, v. g. iras, doloris, indignationis &c. quales ipsi Scriptura sæpius attribuit.

Resp. Deum non esse capaceum talium passionum, nisi tantum metaphoricè, sive per similitudinem cum modo agendi humano. Passio enim propriè sonat, & annexam habet aliquam animi turbationem, aut alterationem, qualis non cadit in perfectissimam Dei immutabilitatem, & beatitudinem.

Dum igitur in Scripturis Deus dicitur irasci, penitere, tactus dolere &c. hoc tantum sonat, Deum, dum ponit, id præstare quod solent homines irati: item dolere, aut penitere, quia ponit aliquos effectus externos quales procedunt à passione interna hominis dolentis, aut penitentis. Christus quidem passiones habuit propriè dictas, sed tantum quâ homo, & illius voluntati despoticè subiectas.

Posiunt tamen inde Deo admitti affectus amoris, odii, gaudii, quatenus tantum voluntatis actum denotant: non tamen propriè affectus Desiderii, quatenus cum importat affectum ad bonum quo caremus, Deus nullo bono crearet, aut indigat.

§. II.

De Prædefinitione, Prædestinatione, Reprobatione.

Prædefinitio est volitio efficax actus boni à creatura ponendi antecedens absolutam ejus prævisionem. Si illa inferat prædeterminationem physicam actus creaturæ evertit libertatem, in nostra sententia. Quia in potestate creaturæ actum non relinquit. Si verò immediatè solum inferat medium de se indifferens, cum quo per scientiam mediam prævisus est actus infallibiliter obtinendus, non nocet libertati.

Ratio est. 1. Quia non est absolutè antecedens, sed posterior actu in statu conditionato, & consequenter est ab quo modo in potestate voluntatis create. 2. Quia non influit in actum per se, sed per medium ex se indifferens.

Et ideo non immutat modum operandi voluntatis, ex sua determinatione propria, cum media influentia in determinationem voluntatis, non aliter influant, quam si abesset prædefinitio.

Dices, Repugnat Dei voluntatem efficacem frustrari: Ergo actus prædefinitus absolutè debet necessariò poni.

Resp. dist. consequ. Debet necessariò sic poni, sive, non potest non poni ex suppositione consequente, Conc. ex suppositione simpliciter antecedente, Nego, nam in statu absoluto exercitium actus manet in potestate agentis.

Actus itaque prædefinitus fit infallibiliter, non tamen necessariò & inevitabiliter, quantum est ex parte antecedentium influentium in actum, quæ omnia in statu absoluto possunt stare cum non actu, cum fuerit prævisus & prædefinitus dependenter ab exercitio libertatis conditionatè futuro.

Deus sic prædefiniens dat gratiam dependenter à scientiâ mediâ, ut dirigente seu ut proponente modum infallibiliter obtinendi consensum, non ut movente, seu exhibente meritum gratiæ ad consensum. Prædefinitionem hæcenus explicatam admittit ex So-

R. P. Arsdck. Tom. II.

cietate Suarez, Granadus, Ruiz, Amicus, Ariaga &c. Contra Vasquez, Herice, Alarcon. &c.

Omnes actus boni sunt virtualiter prædefiniti in datione gratiæ prævisæ effectum habituræ. Imo probabilius multi docent, etiam formaliter, 1. Quia hoc est conformius S. Augustino. 2. Quia sic melius intelligitur quomodo prima & radicalis discretio electorum à reprobis sit ex gratuito Dei beneplacito: & differentia gratiæ efficacis à sufficienti non solum in actu secundo, sed etiam in actu primò: & quomodo illa sit semper moraliter major in ratione beneficii, ex voluntate Dei absoluta illam concedendi, & actum obtinendi.

PRÆDESTINATIO est præscientia & volitio gratiæ & gloriæ per media convenientia quibusdam conferenda.

Principalis dicit actum voluntatis determinantis dationem gratiæ ad gloriam perducentis; prærequirit scientiam præcipuè conditionatam.

Sumpta completè, est volitio gratiæ & gloriæ: incompletè verò solius gratiæ, vel, ut communius, solius gloriæ.

Deus omnibus quoque tempore & loco idoneo ad moraliter agendum providet auxilia sufficientia ad vitanda peccata. De justis quidem, illud est de fide ex Trid. & ex Constit. Innocentius X. de aliis etiam est saltem indubitatum. Quia ad demerendum requiritur libertas à necessitate, quæ libertas non adesset, si abesset omnis gratia saltem sufficiens.

Deus aditus omnibus, etiam infidelibus, providet auxilia saltem remotè sufficientia ad conversionem quamdiu sunt in statu moraliter operandi. Quia ex Scrip. & PP. vult omnes salvos fieri, & omnes ad se invitat: Alioqui enim impenitentes quibus deessent illa auxilia, essent excusabiles. Est apertè S. Thomæ docentis, quod, si quis in sylvis sequeretur ductum luminis naturalis, Deus, vel per internam inspirationem ei revelaret ea, quæ sunt credenda, vel aliquem fidei prædicatorem ad eum dirigeret. De quo vide hic ipsa S. Thomæ verba, Tom. I. Part. II. pag. 24.

Deus etiam infantibus providet media ad salutem aliquo modo sufficientia in voluntate aliena. Pater 1. Quia ex Augustino etiam ad parvulos pertinet illud Apostoli, vult Deus omnes salvos fieri. 2. Quia Christus pro omnibus est mortuus, & instituit Baptismum quo salvarentur omnes parvuli, nisi impedimento essent causæ secundæ quas Deus ut provisor generalis, pro sua libertate agere permittit. 3. Quia Deus omnibus dat Angelum tutelarem, & ad omnes gentes mittit prædicatores Evangelii & Baptismi. 4. Quia inspirat Sanctis ut orent pro omnibus, & parentibus cogitationes ad parvulorum salutem sufficientes, si illis responderent, ut etiam rectè Prosper docet, S. August. discipulus.

Dum obijciunt S. Augustinus in contrarium. Resp. eum tantum loqui de impossibilitate & nohtione consequente, cum dicit, quosdam parvulos non potuisse baptizari, quia Deus noluit.

De his quoad **GRATIAM SUFFICIENTEM** &c. tractatur fufius supra Part. II. Controv. 5. pag. 123.

Effectus prædestinationis est omne id, quod vult Deus ex intentione salutis prædestinari, & ad eam de factò producit.

Peccatum, cum sit per se malum, non potest esse volitum à Deo, ac proinde nec effectus prædestinationis

B 2

tionis

isde
kin

theo-
logia

D. IV

tionis, secus ejus *permissio*, cum hæc peccatum non causet. Hanc permissionem peccati Deus potest vel- le propter penitentiam securam, & alia peccatum essentialiter præsupponit. Hoc enim apertè docet *Ambros. August. alique Patres.*

Ratione probatur, quia *permissio* peccati est bona, cum sit à Deo, & possit alicui, per accidens, esse occasio salutis, ac proinde possit Deus eo sine illam velle non volendo peccatum, sicut potuit prædefinire mortem Christi & Martyrum, non volendo peccatum iniquè occidentium.

Deus *efficaciter* volens penitentiam Petri, vult omnia ex parte sua ad illam requisita, inter quæ est *permissio* peccati, non verò ea omnia, quæ requiruntur ex parte Petri. Cum velle non possit ejus consensum in peccatum, qui tamen penitentia necessariò præsupponitur, hunc enim Deus non debet velle, sed solum per- mittere, ad obtinendam Petri penitentiam efficaciter intentam.

Dices, Deus vult peccatum non esse, ergo repugnat assertio.

Resp. Deum prædefinendo penitentiam non velle peccatum esse, sed solum illud non impedire, adeoque non vult repugnantia.

Datur ex parte Prædestinati *causa prædestinationis* quoad aliquos ejus effectus, v. g. quoad justificationem propter ejus penitentiam: non quoad omnes effectus: non enim quoad primam gratiam efficacem, cum ea non cadat sub meritum. Est de fide ex Scrip. CC. & Patribus.

Formalem electionem ad gloriam factam esse. *Ante prævisa merita*, tenent ex Societate Suarez, Bellarminus, Toletus, cum Thomistis, variis Scotistis, & aliis, sed non omnes eodem modo. Negant Alesius, Albertus, Bonaventura, & ex Societ. Vasquez, Lessius, Becanus, Lugo, Palavicinus, Petavius.

Reprobatio strictè, est præscientia injustitiæ finalis quorundam, & volitio pœnæ æternæ illis infligendæ. Latè insuper dicit volitionem permittendi peccatum, quæ dicitur reprobatio negativa, cum destinatione ad pœnam positivam ex peccato procedentem.

De Prædestinatione absoluta ad gloriam & Reprobatione, Quomodo facta non sit à Deo ante prævisa hominum merita & demerita &c. Traditur hic supra in Tom. I. Part. II. Controversia III. pag. 117. Et de Prædestinatione Calvinistica pag. 118.

CAPUT III.

De Sanctissima Trinitate, Processione Personarum, & Personis singulis in particulari.

§. I.

Trinitatis mysterium, Processiones &c.

DE hoc Trinitatis mysterio pronunciat consensus communis: Non posse illud cognosci aut deduci ex solis principiis naturalibus, sed ex principiis revelatis. Hinc de eo exponenda sunt recepta fidei dogmata, & in quibus sive in Cathedra, sive ad populum proponendis aberrare, pro maxima haberetur incertitia; uti & in ipsis Terminis, & modo loquendi, in quibus labi admodum pronum est, nisi quæ facili delectu hic deducemus singulari relectione noscantur & ubi dubitatur ad manum habeantur.

Errantur circa Mysterium Trinitatis variè *Hæretici* docentes, 1. Unicam esse in Deo personam. 2. Primam solum esse Deum. 3. Spiritum sanctum non esse Deum. 4. Illum non procedere à Filio. 5. Tres Deos dicendos esse. Contra quos *Conc. Lateran.* definit essentialiam unam esse, & tres personas, & has inter se realiter esse distinctas.

Hoc Mysterium est *supra*, non tamen *contra* rationem naturalem: cum verum verò non possit esse contrarium.

Obijci præcipue potest illud Philosophicum principium: Quæcumque sunt eadem uni tertio, sunt etiam eadem inter se.

Resp. In eo mysterio tres quidem personæ realiter distinctæ, sunt eadem uni tertio, sed infinito, ac pluribus *communicabili*, & quidem solum inadæquate: quod proinde non repugnat. Pater enim identificatur Deo, sed non omni ei quod est realiter Deus, cum non identificetur Filio, qui est Deus.

Hinc Deus est terminus capax *distributionis* non exprimitur his terminis, *omnis Deus*, sed his, *quidquid est Deus*, cujus distributionis defectu varii syllogismi in hæc materia sunt vitiosi. Quia nempe in antecedente non dicitur, quidquid est Deus, nam longe differunt illi duo termini, *omnis Deus*, & *quidquid est Deus*: quia omnes tres personæ sunt, quidquid est Deus, non tamen *omnis Deus*, cum hoc nature divi- næ pluralitatem importet.

Dices, Rectè concludit hic syllogismus: Filius non est Pater; Essentia divina est Pater; ergo essentia divina non est Filius; hoc autem consequens fidei repugnat.

Resp. majorem non esse veram, si uti debet resolvatur hoc modo: Filius non est idem cum Patre, nec cum ullo prædicato quod est idem cum Patre: hoc autem secundum falsum est, cum Filius identificetur essentia, cui etiam Pater identificatur; & hoc sensuetiam falsum est consequens.

Eodem modo resolvenda est hæc altera argumentatio: Hæc essentia divina non generatur; Filius est hæc Essentia divina, Ergo Filius non generatur. Nam et si essentia ut talis non generetur, identificatur tamen Filio qui generatur.

Dantur in Deo *Processiones ad intra*. Est de fide ex *C. Later. Scrip. & PP.* Hoc exigit vera ratio Patris in prima persona, & Fili in secunda, & S. Spiritus in tertia persona; Processio enim est progressus unius personæ ab alia, quæ non possunt per aliquid extrinsecum compleri, aut explicari.

Pater producit *verbum*, non ut intelligat, sed quia intelligit, ut ipsi Verbo suam notitiam communicet.

Filius est ab alio *personaliter*, à se *essentialiter*, adeoque Ens à se simpliciter. Quia nempe sibi identificatur naturam essentialiter, præsupponentem esse à se, & improductam.

Ens à se, latius patet quam *ens improductum* simpliciter, cum personæ productæ sint etiam ens à se, non tamen ens improductum.

Persona producta non causatur, nec pender à principio producente. Quia ab eo non accipit esse contingens, & defectibile, ac proinde eo non indiget, nam à se necessariò existit procedendo, sicut principium producendo. Unde sicut productum non potest esse sine producente, ita nec producens sine producto.

Neces-